

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ імені
ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра футболу

Ріпак І. М.

**ЛЕКЦІЯ
ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ КУБКОВИХ
ТУРНІРІВ З ФУТБОЛУ**

з навчальної дисципліни

**„Теорія і методика обраного виду спорту та спортивно-педагогічне
вдосконалення” (спеціалізація – футбол)**

для студентів факультету фізичної культури та спорту

факультету педагогічної освіти

факультету післядипломної та заочної освіти

Львів 2020

©Ріпак І. М., 2020

Тема: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ КУБКОВИХ ТУРНІРІВ З ФУТБОЛУ

ПЛАН

1. Історія виникнення кубкових турнірів у футболі.
2. Українські й радянські клуби в Євро Кубках.
3. Радянська збірна на Чемпіонаті світу.
4. Історія національної збірної України з футболу.

1. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ КУБКОВИХ ТУРНІРІВ У ФУТБОЛІ

Родоначальником усіх європейських та інших міжнародних кубкових змагань вважають Кубок виклику, заснований ще далекого 1897 року для клубів Австро-Угорської імперії. Цікаво, що й тут ініціатива належить англійцям, бо ідею завести такий Кубок висунув Джон Грамлік, один із засновників віденського крикетного і футбольного клубу. Він існував до 1911 року, і його останній переможець, «Вінер Шпортклуб», залишив трофей назавжди у своєму клубному музеї. Далі вже було ближче до знайомих нам трофеїв.

Кубок Мітропи

Кубок Мітропи або Кубок Центральної Європи (*Mittel Europa*). Знову велика справа зародилася в Австрії. Після Першої світової війни Австро-Угорщина перестала існувати, та не згас, а тільки зріс інтерес до футболу. 1924 року Австрія створила власну професійну лігу, Угорщина запізнилася на рік, Чехословаччина — на два.

17 липня 1927 року на конгресі у Венеції на пропозицію президента Австрійського футбольного союзу Хуго Майзля було засновано Кубок Мітропи. Мету сформулювали вигадливо: щоб зміцнити домінування в європейському футболі клубів із центральних країн і підтримати клуби

фінансово.

Перші матчі було зіграно 14 серпня 1927 р. Стартували по дві команди від Австрії, Угорщини, Чехословаччини та Югославії. У наступних розіграшах приєдналися клуби з Італії, Швейцарії та Румунії.

1951 року назву турніру, очевидно, через неприязнь до всього німецького після Другої світової війни, змінили на Кубок Центральної Європи. Після заснування євробуків значення турніру й інтерес до нього різко впали. У 1980-ті роки він розігрувався між переможцями других дивізіонів країн. Восанне «Борац» із Баня-Луки завоював цей кубок завдяки перевазі в серії пенальті на очах жалюгідної тисячі глядачів.

Латинський кубок

Цей турнір виник як запізніла противага Кубкові Мітропи вже після Другої світової — 1949 року. У ньому брали участь клуби чотирьох країн — Іспанії, Італії, Франції та Португалії. Дуже цікавий був турнір! Нині несправедливо забутий, як і великий французький клуб із провінції — «Стад де Реймс»...

Історія чемпіонатів світу

Створення Міжнародної федерації сприяло поширенню і зміцненню контактів як між футбольними клубами різних країн, так і між національними збірними командами, що порушило питання про організацію і проведення чемпіонатів світу. Перший чемпіонат світу ("Кубок світу") відбувся в Уругваї у 1930 р., в якому взяло участь 13 національних збірних команд. У фінальному матчі збірна Уругваю перемогла збірну Аргентини з рахунком 4:2 і стала першим чемпіоном світу. Другий чемпіонат проводився в Італії у 1934 р. до нього залучено було вже 32 національні збірні команди. У фіналі господарі поля в додатковий час узяли гору над збіркою Чехословаччини (2:1). У матчі за третє місце німецькі футболісти здобули перемогу над австрійцями (3:2) і стали бронзовими призерами. У третьому чемпіонаті світу (1938 р.) у фіналі італійська збірна з рахунком 4:2 виграла в угорців. А в матчі за третє місце бразильці перемогли шведів.

У зв'язку з початком Другої світової війни в розіграшах чемпіонатів світу наступила вимушена перерва.

У післявоєнні роки черговий (четвертий) чемпіонат світу відбувся в Бразилії (1950 р.). У фіналі на стадіоні "Маракана" в присутності 200 000 глядачів господарі поля зазнали поразки з рахунком 2:1 від збірної команди Уругваю. А в матчі за бронзові медалі шведи перемогли італійців (3:1).

П'ятий чемпіонат світу проводився в Швейцарії у 1954 р. Угорці, які вважалися фаворитами чемпіонату, в фіналі програли збірній команді Федеративної Республіки Німеччини (3:2). Бронзові медалі завоювали австрійці, які з рахунком 3:1 перемогли уругвайців.

Черговий, шостий, чемпіонат світу було розіграно в Швеції в 1958 р. У фінальному матчі бразильці виграли у шведів (5:2).

.....

Кубок світу (одержує збірна-переможець чемпіонату світу)

Бразилія — 5 разів у 1958, 1962, 1970, 1994, 2002 рр.

Італія — 4 рази у 1934, 1938, 1982, 2006 рр.

Німеччина — 3 рази у 1954, 1974, 1990 рр.

Аргентина — 2 рази у 1978, 1986 рр.

Уругвай — 2 рази у 1930, 1950 рр.

Франція — 1 раз у 1998 р.

Англія — 1 раз у 1966 р.

Іспанія — 1 раз у 2010 р.

Історія чемпіонатів Європи

Ідею загальноєвропейського турніру національних команд висловив француз Анрі Делоне ще 1927 року. На той час у Південній Америці вже на повний хід розігрувався континентальний чемпіонат, але Європу це не надихнуло, й ідею було втілено в життя лише після смерті Делоне.

Анрі Делоне (1883-1955) сам потроху грав у футбол за паризьку «Етуаль де Дьйо Лак» («Зірка двох озер»), а потім перекваліфікувався на футбольного арбітра. Проте у матчі «Гарен-Дове» — «Беневоленс» йому так дісталось м'ячем по обличчю, що Делоне проковтнув свисток і втратив два зуби. Любові

ж до футболу він не втратив, але вирішив, що бути чиновником усе ж'менш шкідливо для здоров'я. Адміністративну кар'єру він починав президентом «Етуаль де Дьйо Лак» і генеральним секретарем Міжфедераційного французького комітету, попередника Федерації футболу. 1919 року ФФФ (Федерація футболу Франції) нарешті утворилась, і Делоне залишився на посаді генсека.

Як член ФІФА він разом із Жулем Ріме доклав і розуму, і рук до заснування Кубка світу, який нам набагато звичніше йменувати чемпіонатом. А ось ідея чемпіонату Європи була висловлена ним ранувато, і лише після утворення 15 червня 1954 року УЄФА (Міжнародної європейської футбольної асоціації) запропонований Делоне турнір набув зримих обрисів. Після смерті Анрі діяльність батька продовжив (як президент УЄФА) його син П'єр. Саме він і довів справу до завершення.

Тепер мало хто згадує, що перші чемпіонати світу часто йменувалися Кубком Жуля Ріме, а перші чемпіонати Європи — Кубком Анрі Делоне... А якщо додати ще й «батька єврокубків» Габріеля Ано, то неважко дійти висновку, що в організаційному плані європейський футбол має бути вдячним французам анітрохи не менше, ніж англійцям. А може, й більше!

Зверніть увагу, як часто збільшувалася кількість учасників — чемпіонати Європи йшли тим самим шляхом, що й чемпіонати світу. Гроші справляють вирішальний вплив і у футболі також.

Кубок Європи

(одержує збірна-переможець чемпіонату Європи)

Німеччина — 3 рази у 1972, 1980, 1996 рр.

Іспанія — 2 рази у 1964, 2008 рр.

Франція — 2 рази у 1984, 2000 рр.

Італія — 1 раз у 1968 р.

Нідерланди — 1 раз у 1988 р.

Данія — 1 раз у 1992 р.

Греція — 1 раз у 2004 р.

Чехословаччина — 1 раз у 1976 р.

СРСР — 1 раз у 1960

1960 Франція 1/2 фіналу

Чехословаччина — СРСР — 0:3 (Іванов, 34, » 56, Понедельник, 66)

Франція — Югославія — 4:5 (Венсан, 12, От, • 43, 62, Вишневіські, 53 — Галич, 11, Занетич, 55, Кнез, 75, Йеркович, 78, 79)

Матч за 3-те місце

Чехословаччина — Франція — 2:0 (Павлович, 68, Бубник, 88)

Фінал

СРСР — Югославія — 2:1 Париж. «Парк де Пренс». 17 966

Кубок європейських чемпіонів

(з 1992 року — Ліга чемпіонів УЄФА)

На початку 1950-х нарешті було розв'язано проблему штучного освітлення стадіонів, і з'явилася можливість проводити ігри у вечірній час. А отже, навіть у робочі дні люди встигали на футбол.

Улітку 1953 року один із найсильніших клубів Англії «Вулверхемптон Вондерерз» на честь установаження на своєму стадіоні щогл із прожекторами провів серію товариських матчів — зі збірною Південної Африки, аргентинським «Расингом», московським «Спартак» (4:0) та угорським «Гонведом» (3:2). У складі угорського клубу було багато гравців зі збірної країни — «Могутніх маляр» або «Золотої команди», яка тоді перемагала всіх у Європі, в тому числі й збірну Англії. Тренер «Вулверхемптон» Стен Калліс з огляду на досягнуті успіхи оголосив свою команду «чемпіоном світу».

Це підштовхнуло головного редактора французької газети «Екіп» («Команда») Габріеля Ано. Він виступив із пропозицією заснувати міжнародний турнір для клубних команд: «Перед тим як оголошувати «Вулверхемптон» непереможним, необхідно відрядити його на матчі до Москви та Будапешта. Нарешті, є ще загальноновизнані сильні клуби — напри-

клад «Мілан» і «Реал». Клубний чемпіонат світу, принаймні Європи, — більше, значущіше й престижніше, ніж Кубок Мітропи, й оригінальніше, ніж змагання національних збірних, — має бути заснованим!» У березні 1955 року конгрес УЄФА схвалив цю пропозицію. Так було створено Кубок чемпіонів. : Дивно, але з чого він почався (грали там аж ніяк не лише чемпіони, а й команди, подібні до швейцарського «Серветту», які потрапили на турнір завдяки зв'язкам, або «Саарбрюккен», який взагалі невідомо звідки взявся), — до того й прийшов. Уперше до участі в змаганнях Кубка чемпіонів, який на той час уже називався Лігою, «нечемпіонів» допустили 1997 року (з експериментального сезону 1991/92 рр. уперше з'явилися групові турніри). Рекордною стала участь у Лізі в сезоні 2005/06 рр. п'яти англійських команд — чотирьох за квотою плюс «Ліверпуль» як переможець попереднього турніру.

Тепер цей турнір має вкрай мало спільного з початковою ідеєю Кубка чемпіонів, зате дозволяє заробляти не просто добрі, а дуже добрі гроші. Все у світі змінюється!

Італія — 11 (14 разів її клуби брали участь у фіналі), Іспанія — 11 (9), Англія — 11 (5), Німеччина — 6 (7), Голландія — 6 (2). Найвищим досягненням радянських клубів були три виходи до півфіналу турніру (двічі — «Динамо» (Київ), один раз — «Спартак» (Москва), українських — теж півфінал («Динамо» (Київ) 1999 року).

Кубок європейських чемпіонів

(одержує клуб-переможець Ліги чемпіонів УЄФА)

«Реал» (Мадрид, Іспанія) — 9 разів у 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1966, 1998, 2000, 2002 рр.

«Мілан» (Італія) — 7 разів у 1963, 1969, 1989, 1990, 1994, 2003, 2007 рр.

«Ліверпуль» (Англія) — 5 разів у 1977, 1978, 1981, 1984, 2005 рр.

«Баварія» (Мюнхен, Німеччина) — 4 рази у 1974, 1975, 1976, 2001 рр.

«Аякс» (Амстердам, Нідерланди) — 4 рази у 1971, 1972, 1973, 1995 рр.

«Барселона» (Іспанія) — 3 рази у 1992, 2006, 2009 рр.

«Манчестер Юнайтед» (Англія) — 3 рази у 1968, 1999, 2008 рр.

«Бенфіка» (Лісабон, Португалія) — 2 рази у 1961, 1962 рр.

«Ювентус» (Турин, Італія) — 2 рази у 1985, 1996 рр.

«Інтер» (Мілан, Італія) - 2 рази у 1964, 1965 рр.

«Ноттінгем Форест» (Англія) — 2 рази у 1979, 1980 рр.

«Порту» (Португалія) — 2 рази у 1987, 2004 рр.

«Селтік» (Глазго, Шотландія) — 1 раз у 1967 р.

«Гамбург» (Німеччина) — 1 раз у 1983 р.

«Стяуа» (Бухарест, Румунія) — 1 раз у 1986 р.

«Олімпік» (Марсель, Франція) — 1 раз і у 1993 р.

«Феєнорд» (Роттердам, Нідерланди) — 1 раз у 1970 р.

«Астон Вілла» (Бірмінгем, Англія) — 1 раз у 1982 р.

ПСВ (Ейндховен, Нідерланди) — 1 раз у 1988 р.

«Црвена Звезда» (Белград, Сербія) — 1 раз у 1991 р.

«Боруссія» (Дортмунд, Німеччина) — 1 раз у 1997 р.

Кубок Ярмарків

(із 1971 року - Кубок УЄФА)

Заснований 1955 року на пропозицію швейцарця Ернста Томмена, італійця Отторіно Баррасі та англійця Стенлі Роуза (усі — відомі футбольні діячі). Спочатку турнір повністю відповідав своїй назві. У ньому брали участь лише збірні міст, де проводилися міжнародні ярмарки. Сам Кубок рекламував ці ярмарки. Та невдовзі почав виконувати самотійну роль.

1961 року принцип «Одне місто, одна команда» було скасовано —

Единбург і Барселона делегували по дві команди. 1968 року учасників почали визначати залежно від місця, яке вони посідали в національному чемпіонаті, через що турнір іноді називали «кубком других місць». На зміну «іспанській ері» прийшла «англійська» і... 1971 року Кубок перейшов під егіду УЄФА. Ця поважна організація не визнає результатів, досягнутих без її участі. Наприклад, великому Герду Мюллеру не зараховано голи, які він забив у Кубку ярмарків сезону 1970/71 рр., і через це у списку єврокубкових бомбардирів його обігнав Філіппо Індзагі.

Із 1998 року фінал Кубка складається з одного матчу на нейтральному, заздалегідь затвердженому полі.

1999 року Кубок УЄФА ввібрав у себе третій за значенням європейський турнір — Кубок володарів кубків, значно збільшившись за розмірами.

Тепер у цьому турнірі беруть участь ті, кому не пощастило пробитися до Ліги чемпіонів. Як і в Лізі чемпіонів, кількість путівок для кожної країни визначається таблицею коефіцієнтів УЄФА.

Діючий нині в Кубку УЄФА формат — із груповими турнірами — запровадили для підвищення інтересу і як наслідування Лізі чемпіонів у сезоні 2004/05 рр. Починаючи з сезону 2009/10 рр. груп уже буде не 8, а 12, а Кубок Інтертото, який був немовби «передбанником», тобто відбірним турніром Кубка УЄФА, скасують.

Іспанія – 11 перемог (7 поразок у фіналі), Італія, Англія – 10 (8).

Кубок УЄФА

(одержує клуб-переможець Ліги Європи)

«Ювентус» (Турин, Італія) — 3 рази у 1977,1990,1993 рр.

«Ліверпуль» (Англія) — 3 рази у 1973,1976, 2001 рр.

«Інтер» (Мілан, Італія) — 3 рази у 1991,1994, 1998 рр.

«Тоттенхем» (Лондон, Англія) — 2 рази у 1972,1984 рр.

«Боруссія» (Менхенгладбах, Німеччина) — 2 рази у 1975,1979 рр.

«Феєнорд» (Роттердам, Нідерланди) — 2 рази у 1974, 2002 рр.

«Гетеборг» (Швеція) — 2 рази у 1982, 1987 рр.

«Парма» (Італія) — 2 рази у 1995,1999 рр.

«Реал» (Мадрид, Іспанія) — 2 рази у 1985,1986 рр.

«Севілья» (Іспанія) — 2 рази у 2006, 2007 рр.

«Андерлехт» (Брюссель, Бельгія) — 1 раз у 1983 р.

ПСВ (Ейндховен, Нідерланди) — 1 раз у 1978 р.

«Айнтрахт» (Франкфурт, Німеччина) — 1 раз у 1980 р.

«Іпсвіч Таун» (Англія) — 1 раз у 1981 р.

«Байєр» (Лeverкузен, Німеччина) — 1 раз у 1988 р.

«Наполі» (Неаполь, Італія) — 1 раз у 1989 р.

«Аякс» (Амстердам, Нідерланди) — 1 раз у 1992 р.

«Баварія» (Мюнхен, Німеччина) — 1 раз у 1996 р.

«Галатасарай» (Стамбул, Туреччина) — 1 раз у 2000 р.

«Шальке 04» (Гельзенкірхен, Німеччина) — 1 раз у 1997 р.

«Порту» (Португалія) — 1 раз у 2003 р.

«Валенсія» (Іспанія) — 1 раз у 2004 р.

ЦСКА (Москва, Росія) — 1 раз у 2005 р.

«Зеніт» (Санкт-Петербург, Росія) — 1 раз у 2008 р.

«Шахтар» (Донецьк, Україна) — 1 раз у 2009 р.

Кубок володарів кубків

Відтоді як 1955 року з'явилися два інші загальноєвропейські турніри, ідея залучити до участі в змаганнях між собою володарів національних кубків

висіла в повітрі. 1960 року УЄФА вольовим рішенням утілила її в життя. Престиж цього турніру ніколи не був надто високим. Наприклад, під час фінального матчу 1981 року в Дюссельдорфі, коли тбіліське «Динамо» пододало східнонімецький (НДР) «Карл Цейсе», на стадіоні було лише 7 тисяч глядачів... Зате це був єдиний трофей, який вигравали радянські команди — аж тричі!

1999 року розширення Ліги чемпіонів, яка набирала силу, призвело до того, що для Кубка кубків просто не залишилося пристойних команд. Вирішили його скасувати, а переможці національних Кубків здобули право стартувати в Кубку УЄФА. На пам'ять про колишній турнір залишилося його «прокляття» — нікому не пощастило виграти змагання двічі підряд!

Англія — 8 перемог (5 поразок у фінальних матчах), Іспанія — 7 (7), Італія — 7 (4), Бельгія — 3 (4), СРСР — 3 (1).

Суперкубок Європи

Ідея турніру з'явилася з-під пера журналіста голландської газети «Де Телеграаф» Антона Віткампа. «Оранжевий» (за кольором форми футболістів збірної), а ще точніше — «червоно-білий» (за кольорами «Аяксу») тотальний футбол тоді почав завойовувати світ, і Віткамп, схоже, просто замріявся, щоб його улюблена команда виграла ще що-небудь. Так народилася пропозиція розіграти Суперкубок між володарями Кубка чемпіонів і Кубка кубків.

Спочатку УЄФА відмовилася визнати турнір — шотландський «Рейнджерс» із Глазго було дискваліфіковано за ганебну поведінку своїх уболівальників. Вони висипали на поле у фінальному матчі Кубка володарів кубків проти московського «Динамо» й перешкодили довести гру до кінця.

Найцікавіше ж у тій історії, що ніхто й подумав дограти. Рахунок спочатку був 3:0 на користь шотландців, але радянські футболісти, серед яких був киянин Йозеф Сабо (а от Юрій Сьомій до складу не потрапив через конфлікт із тренером Костянтином Бєсковим), скоротили розрив до мінімуму.

Останні хвилини вирішували все... Шотландську команду покарали, проте трофей у них не відібрали.

Таким чином, для початку «Аякс» завоював оплачений «Де Телеграаф» Суперкубок неофіційно, і тільки з наступного розіграшу УЄФА взяла турнір під своє крило.

Він переживав різні часи, у тому числі й відмови учасників, проте в підсумку став тим, що ми спостерігаємо в серпні кожного року в Монако. Протягом цього часу змінювався сам трофей — від тарілки до кубка вагою 12,2 кг, який капітани команд-переможниць піднімають над головою тепер. (Для довідки — Кубок чемпіонів важить 8 кг, Кубок УЄФА—15.)

Італія — 9 перемог (3 поразки), Англія — 7 (6), Іспанія — 6 (8), Голландія — 3 (3), Бельгія — 3 (0), Португалія — 1 (2), СРСР (Україна) — 1 (1), Шотландія — 1 (1).

Кубок Лібертадорес

Повна назва — Копа Лібертадорес де Америка (Кубок визволителів Америки) або Копа Сантан-дер Лібертадорес. Мабуть, не кожен відповість — а хто ж вони такі, ці визволителі?

Ось їхні імена: Симон Болівар, венесуелець, на честь якого названа країна Болівія, Педро I, він же перший імператор незалежної Бразилії, Хосе де Сан-Мартін, герой Аргентини, Бернардо О'Хіггінс (Чилі; всі вони дружили), Хосе Мігель Каррера (ще один чилійський борець за свободу, його стратили іспанці) і Хосе Жервасіо Артїгас (Уругвай, батько незалежності).

Формально Копа Лібертадорес веде відлік своєї історії з 1960 року. Та ще 1948 року в столиці Чилі Сантьяго було проведено клубний чемпіонат Південної Америки, який виграв бразильський «Васку да Гама»...

Тепер у турнірі на однакових правах беруть участь клуби Мексики, хоча географічне ця країна належить до Північної Америки.

Аргентина — 21 перемога, Бразилія — 13, Уругвай — 8, Колумбія — 2, Чилі, Еквадор — 1.

Міжконтинентальний кубок

Уперше клубні команди мали намір провести свій «чемпіонат світу» ще далекого 1887 року — переможець Кубка Шотландії «Хіберніанс» грав із переможцем англійського Кубка «Престон Норт Енд». Невдовзі ця ідея благополучно затихла. Аж до того моменту, поки з ініціативи П'єра Делоне УЄФА і КОНМЕБОЛ (футбольний союз країн Південної Америки) домовилися про нове змагання. Сам футбол винайшли англійці, проте всі турніри в ньому — французи! П'єр — син одного з батьків-засновників чемпіонату світу для збірних Анрі Делоне, беззмінного генерального секретаря УЄФА аж до його смерті в 1955-му — став провідником ще одної ідеї, що сушила його батька...

Цей турнір знав різні часи, у тому числі й поголовні відмови європейських клубів, заляканих брудною грою південноамериканців. Нове життя вдихнуло переведення розіграшу в Японію — місцеві спонсори забезпечили розкішні призи, перед якими не могли встояти навіть найбагатші клуби Європи. Проте президент ФІФА Йозеф Блаттер, який давно вже носився з ідеєю клубного чемпіонату світу, зумів усе-таки формально покінчити з Міжконтинентальним кубком у 2004 році. На зміну йому прийшов клубний мундіаль.

2. УКРАЇНСЬКІ Й РАДЯНСЬКІ КЛУБИ В ЄВРОКУБКАХ

Безумовно, окреме місце і в радянській, і в пострадянській клубній історії належить виступам київського «Динамо» — команди, переважна більшість успіхів якої пов'язана з іменем Валерія Васильовича Лобановського. І нехай не ображаються інші, та їм ще рости й рости, точніше, грати і грати. Адже виграти що-небудь у Європі з кожним роком стає тільки складніше!

Проте ось питання — що вважати головним досягненням «Динамо»? І тут я висловлю точку зору, яку обстоюю завжди і скрізь. Вихід до півфіналу Кубка

чемпіонів (триразовий для «Динамо» й одиничний для «Спартака») був і залишається найвищим досягненням нашого клубного футболу, яке непорівнянне із завоюванням Кубка кубків і навіть Суперкубка Європи. Із суто футбольних причин! Зрозуміло, можна говорити про всенародну радість і про те, що естетство в таких випадках недоречне, та футбольна правда є саме такою.

Тому що Кубок чемпіонів, який перетворився з часом на Лігу чемпіонів, був і залишається турніром номер один.

На щастя, нам є чим похвалитися й тут. Лише двох останніх невеличких кроків бракує...

КОК-1974/75

1/16 фіналу

«Динамо» — ЦСКА (Софія, Болгарія) — 1:0 (Блохін, 57), 1:0 (Блохін, 81)

1/8 фіналу

«Айнтрахт» (Франкфурт, ФРН) — «Динамо» — 2:3 (Ніккель, 2, Кербель, 64, пенальті — Онищенко, 32, Блохін, 83, Мунтян, 87), 1:2 (Рорбах, 47 — Онищенко, 2,39)

1/4 фіналу

«Бурсаспор» (Туреччина) — «Динамо» — 0:1 (Онищенко, 21), 0:2 (Колотов, 72, пенальті, Мунтян, 87)

1/2 фіналу

«Динамо» — ПСВ (Голландія) — 3:0 (Колотов, 17, Онищенко, 31, Блохін, 56), 1:2 (Буряк, 77 — Ед-стрем, 22, 85)

Фінал

«Динамо» — «Ференцварош» (Будапешт, Угорщина) — 3:0

Базель. «Сент-Якоб». 13 000; Суддя: Девідсон (Шотландія)

«Динамо»: Рудаков — Трошкін, Решко, Фоменко, Матвієнко — Мунтян, Коньков, Буряк, Колотов (к) — Онищенко, Блохін

Голи: Онищенко (18), Онищенко (39), Блохін (67)

Перевага киян була величезною від першої до останньої хвилини —

найсильніші суперники («Айнтрахт» і ПСВ) залишилися позаду. А угорський клубний футбол був чимось помітним хіба що в 1950-х... Володимир Онищенко для початку скористався з відмінної комбінації Буряк — Блохін, згодом після паса Мунтяна вистрілив метрів з 23, а Олег Блохін, який грав із травмою, відзначився після фірмового сольного проходу.

Зверніть увагу: перший тайм для Онищенка, другий — для Блохіна!

Кубок чемпіонів—1976/77

1/16 фіналу

«Динамо» — «Партизан» (Белград, Югославія) — 3:0 (Онищенко, 7, Трошкін, 80, Блохін, 88, пенальті), 2:0 (Мунтян, 10, пенальті, Слободян, 65)

1/8 фіналу

«Динамо» — ПАОК (Салоніки, Греція) — 4:0 (Буряк, 14, 22, Колотов, 28, Слободян, 60), 2:0 (Коло-тов, 73, Блохін, 86)

1/4 фіналу

51 «Баварія» (Мюнхен, ФРН) — «Динамо» — 1:0 I (Кюнкель, 43), 0:2 (Буряк, 81, пенальті, Слободян, ' 86)

1/2 фіналу

«Динамо» — «Боруссія» (Менхенгладбах, ФРН) — 1:0 (Онищенко, 71), 0:2 (Бонхоф, 21, пенальті, ,, Вітткамп, 82)

Ох, як же прикро! І якби «Боруссія» дотисла і «Динамо» в першому таймі німецького матчу, можливо, було б легше пережити. А так... Другий тайм пройшов в атаках динамівців, які перехопили ; ініціативу й мінімум тричі могли забити. Та під ; кінець матчу пропустили вирішальний гол. Подача зі штрафного й удар головою... Ці кляті стандартні положення.

І А як ішли, як ішли! Югославіє і греків було зметено — їх просто не помітили. Дотисли вдома давніх знайомих із Баварії, скинувши тим самим із п'єдесталу команду, яка щойно виграла три Кубки чемпіонів підряд. Були просто сильнішими, могли забити й більше, проте так уже склалося, що вирішальним став точний удар Петра Слободяна наприкінці зустрічі. І вперше в історії радянського футболу вийшли до півфіналу Кубка чемпіонів.

А далі була «Боруссія». У сутичці рівних суперників вона трішки краще використала свої можливості.

Кубок кубків-1985/86

1/16 фіналу

«Утрехт» (Голландія) — «Динамо» — 2:1 (Крюйс, 43, ван Лун, 64 — Дем'яненко, 83), 1:4 (Крюйс, 8 — Блохін, 10, Яремчук, 20, Заваров, 53, Євтушенко, 60)

1/8 фіналу

«Університатя» (Крайова, Румунія) — «Динамо» — 2:2 (Бику, 14, 82, пенальті — Заваров, 17, 23), **0:3** (Рац, 7, Беланов, 11, Дем'яненко, 13)

1/4 фіналу

«Рapid» (Відень, Австрія) — «Динамо» — 1:4 (Вілфорт, 83 — Беланов, 57, 62, Рац, 68, Яковенко, 74), 1:5 (Халілович, 27 — Яремчук, 7, 32, Беланов, 12, пенальті, Блохін, 43, Євтушенко, 79)

1/2 фіналу

«Динамо» — «Дукла» (Прага, Чехословаччина) — 3:0 (Блохін, 7, 37, Заваров, 35), 1:1 (Кржиж, 71 — Беланов, 64, пенальті)

Фінал

«Динамо» — «Атлетіко» (Мадрид, Іспанія) — 3:0. Ліон. «Жерлан». 45 000
Суддя: Верер (Австрія)

«Динамо»: Чанов — Безсонов, Балтача (Баль, 39), Кузнєцов, Дем'яненко — Яремчук, Яковенко, Заваров (Євтушенко, 70), Рац — Беланов, Блохін

«Атлетіко»: Філлол, Томас, Клементе, Артече, Руїс, Прієто, Кабрера, Кіке, Да Сільва, Ландабуру (Сетьєн, 60), Маріна

Голи: Заваров (6), Блохін (84), Євтушенко (87)

Попереджено Клементе

Мальовнича хода до чергового трофея. Дивно, проте сталося так, що найсильніший суперник протистояв динамівцям у першій грі — дуже скромний голландський «Утрехт» на чолі з двометровим форвардом ван Луном і справді

добряче попсував нашим нерви...

І ось фінал. Невдовзі після Чорнобиля... Оглушені радянські громадяни ще нічого не розуміють і зрозуміють дуже нескоро. Проте всі знають — сталося щось страшне. Складно сказати, наскільки допомогла в подоланні наслідків катастрофи перемога «Динамо», але... Знаєте, я не скидав би її з рахунку. У всіх футбольних країнах після перемог улюблених команд різко зростає продуктивність праці!

Динамівці у Франції відразу ж розставили акценти. Рац пройшов, прострілив, чемпіон світу-1978 аргентинець Філлол відбив м'яч на Заварова, і кучерява голова Олександра відкрила рахунок. Іспанці тиснули й робили все, щоб відігратися, та в динамівців були свої козири. Один — відмінна гра воротаря Віктора Чанова. Другий — фірмові контратаки. Та які! Дем'яненко вкидає м'яч з ауту. Рац. Беланов. Євтушенко. Блохін! І Олег перекидає м'яч через Філлола, який вийшов із воріт.

Під завісу Рац видає пас на Вадима Євтушенка, який відірвався від суперників, і той доводить рахунок до великого. Знайте всі: єврокубкові фінали київське «Динамо» виграє з рахунком 3:0!

Кубок чемпіонів—1986/87

1/16 фіналу

«Берое» (Стара Загора, Болгарія) — «Динамо» — 1:1 (Динєв, 87, пенальті — Михайличенко, 50), 0:2 (Блохін, 7, Яковенко, 46)

1/8 фіналу

«Селтик» (Глазго, Шотландія) — «Динамо» — 1:1 (Джонстон, 78 — Євтушенко, 17), 1:3 (Макгі, 49 — Блохін, 12, Яковенко, 72, Євтушенко, 89)

1/4 фіналу

«Бешикташ» (Стамбул, Туреччина) — «Динамо» — 0:5 (Беланов, 18, Блохін, 40, 53, Євтушенко, 49, 64), 0:2 (Блохін, 50, Євтушенко, 70)

1/2фіналу

«Порту» (Португалія) — «Динамо» — 2:1 (Футре, 50, Андре, 57, пенальті

— Яковенко, 73), 2:1 (Сел-со, 4, Гомеш, 11 — Михайличенко, 12)

А щастя було таким можливим... Вражені чудовим виступом динамівців 1986 року (неслабкий «Сел-тик» подолали!), ми чекали від них як мінімум фіналу. Матчі з турками, як пересвідчилися, були формальністю, яка ще раз підтвердила величезну силу нашої команди. І ось «Порту»...

Голландський суддя Кайзер із помічниками, звичайно, допомогли чимало — у першому таймі вони скасували, вигадавши «поза грою», незаперечний гол киян, організований Михайличенком і Блохіним. Але дуже вже давалася ознаки горезвісна «гостьова» модель — наші немовби не хотіли до пори до часу показувати свої справжні можливості. А на початку другого тайму ситуація миттю наблизилася до катастрофічної. Спочатку Заваров у боротьбі з Футре загнав м'яч у власні ворота — чистісінької води нещасний випадок. Далі залишив поле після другої жовтої картки Баль, а там і пенальті за гру Кузнецова рукою виник.

Ось тут і показали динамівці свою справжню силу, зумівши в меншості не лише вистояти, але й перетворити рахунок на цілком прийнятний. Це Михайличенко обіграв суперників і подав на голову Павлові Яковенку. Поєдинку-відповіді всі чекали з неприхованим оптимізмом.

І... На 11-ту хвилину кияни «горіли» — 0:2. Спочатку — рикошет після удару зі штрафного. Потім — подача з кутового й спільна помилка всієї оборони на чолі з воротарем. Забити чотири м'ячі? На жаль, нереально.

Проте якби валлійський суддя Бріджес наприкінці першого тайму дав пенальті за те, що збили Беланова, — хтозна.

Ліга чемпіонів—1998/99

Кваліфікація

«Динамо» — «Баррі Таун» (Уельс) — 8:0 (Ребров, 9, 16, 37, 82, Шевченко, 33, 60, Герасименко, 48, Белькевич, 65), 2:1 (Михайленко, 10, Венглин-ський, 50 — Вільямс, 29)

«Динамо» — «Спарта» (Прага, Чехія) — 1:0 (Баранек, 5), 0:1 (Габріель,

89, автогол) (по пенальті — 3:1)

Група

«Панатінаїкос» (Афіни, Греція) — «Динамо» — 2:1 (Мюкланд, 57, Ліберопулос, 69 — Ребров, 31)

«Динамо» — «Лане» (Франція) — 1:1 (Шевченко, 62 — Верель, 63)

«Арсенал» (Лондон, Англія) — «Динамо» — 1:1 (Бергкамп, 74 — Ребров, 90)

«Динамо» — «Арсенал» — 3:1 (Ребров, 27, пенальті, Головка, 62, Шевченко, 73 — Х'юз, 83)

«Динамо» — «Панатінаїкос» — 2:1 (Ребров, 72, Басінас, 80, автогол — Лагонікакіс, 36)

«Лане» — «Динамо» — 1:3 (Шміцер, 78 — Калад-зе, 60, Ващук, 76, Шевченко, 85)

1/4 фіналу

«Реал» (Мадрид, Іспанія) — «Динамо» — 1:1 (Міятович, 67— Шевченко, 55), 0:2 (Шевченко, 63, .

81) і

1/2 фіналу

«Динамо» — «Баварія» (Мюнхен, ФРН) — 3:3 (Шевченко, 16, 43, Косовський, 50 — Тарнат, 45, Еффенберг, 78, Янкер, 90), 0:1 (Баслер, 35)

Мабуть, найпотужніший і найдраматичніший виступ «Динамо» в Європі. Ледве-ледве потрапивши у групу крізь сито кваліфікації (Шевченко опинився один на один із воротарем на передостанній хвилині празького поєдинку, після його удару голкіпер узяв м'яч, та він ударився об захисника і влетів-таки у ворота! А потім були три пенальті, взяті Шовковським) і ледве-ледве вийшовши з неї (у Лондоні лише на останній хвилині Ребров зрівняв рахунок після неймовірного паса Белькевича — багато хто так і не зрозумів, що «Динамо» встигло відігратися; це вже потім грали впевненіше), команда Лобановського впевнено впоралася з мадридським «Реалом», який переживав кризу.

Усі голи створила найсильніша пара форвардів Європи Ребров — Шевченко.

У Мадриді Ребров скинув м'яч головою, а Шевченко промчав до воріт, у Києві Шева добив свій же пенальті, а потім знову вирвався до воріт після розкішного «черпачка» Реброва.

На жаль, матч із «Баварією»... Лобановський згодом говорив, що у нього були два матчі, в яких його команда не виграла, а чому так сталося — він, певно, ніколи не зрозуміє. «Динамо» страшенно тиснуло німців у Києві, і навіть гол Тарната зі штрафного не охолодив запалу українських футболістів. Критичний момент настав, коли за рахунку 3:1 Косовський вийшов один на один із воротарем, але не зумів до пуття влучити по м'ячу... Потім забракло сил. На успіх у Мюнхені чомусь мало хто сподівався, хоча «Динамо» й там починало чудово. Проте голкіпер Олівер Кан кілька разів урятував свою команду, і цього, як виявилось, було достатньо.

Ніколи «Динамо» не стояло так близько до фіналу Кубка чемпіонів, як того разу.

Кубок УЄФА 2008-2009 рр.

Крім здобутків збірної команди України варто відзначити особливий успіх команди «Шахтар» (Донецьк), яка змагалася за Кубок УЄФА у сезоні 2008-2009 років. Українська команда перемогла у фіналі команду «Вердер» (Бремен, Німеччина) з рахунком 2:1. Кубок УЄФА «Шахтар» (Донецьк) здобув завдяки забитим голам Л. Адріано і Жадсона. Перемігши бременський «Вердер», донецький «Шахтар» (на фото) здобув Кубок УЄФА, який цього року розігрувався востаннє.

Команда “Шахтар”, володар Кубка УЄФА 2009 року

Варто зазначити, що вже декілька років проводиться Ліга Європи. Можемо сподіватися, що Україна достойно виступатиме і в цьому європейському турнірі.

3. РАДЯНСЬКА ЗБІРНА НА ЧЕМПІОНАТАХ СВІТУ

Збірна СРСР дебютувала у фінальній частині чемпіонату світу 1958 року у Швеції. Виступ футболістів у червоних футболках залишив там суперечливе враження, оскільки вони здатні були замахнутися на більше. Проте перед самим чемпіонатом збірна втратила трьох провідних гравців — Стрельцова, Огонькова й Татушина, а на самому турнірі їй перешкодила виступити значно краще відверта дурість керівництва.

Бразильцям програли, як мовиться, цілком заслужено, проте в додатковому матчі радянській збірній пощастило взяти гору над англійцями. Досить сказати, що суперники двічі влучали у стійку і взагалі змарнували багато сприятливих моментів. А далі на радянських футболістів чекали «свіженькі» господарі чемпіонату — їм не довелося грати «зайвих» поєдинків. І

тут примудрилися здивувати світ: замість того щоб спокійно доїхати поїздом, вирушили на матч ледве не літаком сільгоспавіації, а перед самою грою тупали через усе місто пішки, щоб дістати напутні поради в радянському посольстві... Шведи елементарно перебігали збірну СРСР.

Зірки радянського футболу 60-х

Через чотири роки — черговий «нешасний випадок». Незважаючи на сенсаційну нічию з Колумбією, радянська збірна все ж упевнено потрапила до наступного етапу змагань. Ті матчі були позначені двома пам'ятними історіями. Югослав Муїч у найжорстокішому підкаті зламав ногу Едуардові Дубинському, і травма, як з'ясувалося, була такою тяжкою, що у футболіста згодом розвинулася саркома. Саме через неї Дубинський пішов із життя... Тоді югослави самі вигнали Муїча зі своєї команди.

А легенду про матч із Уругваєм, звичайно ж, знають усі. Начебто м'яч шмигнув у сітку уругвайських воріт крізь дірку із зовнішнього боку, а капітан збірної СРСР Ігор Нетто вказав на це судді, який уже зафіксував гол. За іншою версією, уругвайці ледь не силою змусили Нетто підтвердити, що ніякого гола не було...

А далі був нещасливий чвертьфінал із чилійцями. Знову наші вилетіли від господарів, але цього разу навіть незрозуміле кого й винуватити. Воротаря Яшина? Безумовно, обидва м'ячі не належать до тих, які неможливо взяти. Але що ж тоді протягом усього часу, що залишався ще до кінця гри, робили всі інші гравці?! 1:2 — до побачення, ще одна мріє.

1966-й став для радянської збірної роком її найвищого досягнення на чемпіонатах світу. Збірна СРСР, яку тоді тренував майбутній наставник донецького «Шахтаря» Микола Морозов, у своїй групі залишила позаду Північну Корею, Чилі та Італію (останній чудовий гол забив Ігор Численко змістився з правого флангу, обіграв захисника й увігнав м'яч у далеку «дев'ятку» метрів із двадцяти). У чвертьфіналі впевнено обіграли Угорщину, яка прибула на мундіаль зі звично сильним нападом і ще звичнішим воротарем-нездарою. На жаль, півфінальна гра з ФРН не йшла на лад від самого початку. Виконуючи

підкат проти Беккенбауера, зламався наш ключовий півзахисник Йозеф Сабо. Замін тоді не існувало, і він змушений був усю гру без особливої користі шкандибати на одному з флангів. А там і Численко піддався на провокацію німця, залишивши нашу команду фактично вдєв'ятьох... Міг би і Яшин виручити, але не склалося...

У Мексиці збірна СРСР постраждала внаслідок суддівського скандалу, одного з багатьох. У всякому разі, так заведено вважати. У додатковий час чвертьфінального поєдинку з Уругваєм наші захисники вирішили, що Мухіка випустив м'яч за лінію воріт, і почали розмахувати руками, сигналізуючи судді. Мухіка тим часом подав, наш воротар Кавазашвілі пролетів повз м'яча, й Еспарраго головою послав м'яч у сітку.

Наступні два чемпіонати світу відбулися без нас, і, ніби компенсуючи це, на ЧС-1982 збірну СРСР привезли відразу троє тренерів — Лобановський, Бєсков, Ахалкаці. Триголове чудовисько досить успішно пройшло групу — могли й обіграти бразильців, якби не чергове дуже погане суддівство (наприклад, чистий гол за рахунку 1:0 не зарахував синьйор Кастільйо). А в групі другого етапу атаці забракло потужності. Поляків у вирішальному поєдинку треба було за всяку ціну обігрувати, проте ті без особливих проблем зуміли добитися нульової нічиєї. У всьому звинуватили чомусь Блохіна.

У переддень чемпіонату світу 1986 року змінили не тільки країну-організатора — Колумбію на Мексику, але й головного тренера збірної СРСР. Команда дотисла - таки учасника ЧС-66 Едуарда Малофєєва, і на зміну йому прийшов Валерій Лобановський, чие «Динамо» щойно тріумфально виступило в Кубку кубків.

Мексиканська епопея відкрилася вражаючою перемогою (6:0) над угорцями — суперника просто змели з поля! Потім була обережна нічия з позиції сили з французами (1:1) і дещо натужний вигрaш у канадців напівзапасним складом. І ось 1/8 фіналу з Бельгією. Такою собі середньою і скромною, проте дуже дисциплінованою і непростою командою Гі Тіса.

Заведено вважати, що другий м'яч нам забили з чистісінького офсайду. Не знаю, я не бачив достатньо виразного повтору, а на чийсь слова покладатися не

хочу. Утім, там і щодо першого гола бельгійців залишилися досить серйозні запитання. А на додатковий час у наших снаги чомусь не стало.

Через чотири роки Лобановський вніс корективи в підготовку. Пік форми гравців мав збігтися з початком матчів плей-офф. Але до цієї стадії збірній СРСР дійти не судилося: у групі вона програла румунам і Аргентині (і знову — суддівство. В обох матчах «убили»! Той самий швед Фред-рікссон, який судив гру з Бельгією 1986-го, тепер не видалив Марадону, який рукою вибив м'яч із лінії воріт. І пенальті не призначив!), а перемога з великим рахунком над Камеруном ні на що вже не впливала...

4. ІСТОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ

Варто зазначити, що після здобуття Україною незалежності, національна збірна України з футболу розпочала свої ігри на міжнародній арені.

Головними тренерами національної збірної України з футболу, починаючи з 1992 р., були: Й. Сабо, В. Лобановський, О. Базилевич, А. Коньков, В. Прокопенко, М. Павлов, В. Мунтян, Л. Ткаченко, Л. Буряк, О. Блохін, О. Михайличенкю, М. Маркевич та інші. Сьогодні національну збірну України з футболу очолює Андрій Шевченко.

Свій перший матч під егідою ФІФА збірна України провела 29 квітня 1992 року в Ужгороді проти збірної Угорщини і поступилася з рахунком 1:3.

Перший матч у гостях українці зіграли у Пискатаваї (США) 27 червня 1992 року проти збірної США. Рахунок у зустрічі – 0:0.

Першу перемогу збірна України здобула лише у шостому своєму матчі 18 травня 1993 року у Вільнюсі над збірною Литви – 2:1, а першу домашню перемогу – у Києві 25 травня 1994 року над збірною Білорусі – 3:1.

В офіційних турнірах перший матч збірна України провела 7 вересня 1994

року у Києві і програла збірній Литви 0:2.

Свою першу перемогу в офіційних турнірах збірна України здобула у третьому офіційному матчі 13 листопада 1994 року у Києві над Естонією – 3:0.

Перший гол збірної України забив у ворота Угорщини на 90-й хвилині І. Гецько, перший гол в офіційних турнірах – С. Коновалов у ворота Естонії, перший гол у фінальних турнірах чемпіонатів світу забив А. Русол.

Збірна України почала боротися за право зіграти в головних турнірах із 1994 року. Довгий час наша команда перебувала десь неподалік від мети — 1997 року не без допомоги судді Педерсена і з допінг-скандалом програли плей-офф Хорватії, 2001-го — і вже без жодних застережень — збірній Німеччини. Але вдала політика президента Федерації футболу України Григорія Суркіса — всупереч думці багатьох він запропонував призначити тренером збірної країни Олега Блохіна і, що найголовніше, створив необхідні умови для високоякісної підготовки головної команди — поступово змінила ситуацію на краще.

Успішним роком для України був 2005 р., коли збірна України з футболу виборола путівку на чемпіонат світу до Німеччини. Головним тренером був Олег Блохін.

Олег Блохін був правильним вибором, хоча переконатися в цьому довелося не відразу. Дуже засмутила вболівальників серія невдач у товариських матчах, але тренер продовжував спокійно працювати, і це дало свої наслідки у відбірному турнірі чемпіонату світу 2006 року. Стартувавши гостьовою нічиєю з Данією, українці далі почали впевнено набирати очки і в підсумку за два тури до фінішу посіли перше місце в групі! Позаду, крім данців, залишилися чемпіони Європи греки і треті призери ЧС-2002 турки.

Пощастило українцям і в жеребкуванні фінальної частини чемпіонату світу: їхніми суперниками стали Іспанія, Туніс і Саудівська Аравія. Незважаючи на заслужену й нищівну поразку від іспанців у першому турі — 0:4 (перегоріли!), збірна України досить солідно впоралась із завданням виходу з групи. Вона впевнено вирівняла різницю м'ячів, обігравши Саудівську Аравію з

рахунком 4:0, і у вирішальному поєдинку, як і передбачалося раніше, зустрілася з Тунісом.

Дуже важкий, нервовий і зовсім не видовищний матч тривалий час не давав результату. Тунісці залишилися в меншості, проте мали право розраховувати на пенальті — м'яч після удару зі штрафного влучив у руку Андрієві Вороніну. Проте суддя, схоже, був прихильнішим до України, бо призначив 11-метровий у протилежні ворота. Шевченко впевнено реалізував пенальті, який, до речі, сам і «заробив». 1:0, і в 1/8 фіналу наші вийшли на міцненьку збірну Швейцарії.

Нульова нічия в Кельні була цілком справедливим підсумком — команди створили максимум по два-три моменти, щоб «розмочити» рахунок. Дійшло до серії пенальті. Початок був невдалим — Андрій Шевченко не забив.

Але в подальшому своє вагоме слово сказав наш голкіпер Олександр Шовковський, який не дав можливості швейцарцям жодного разу (!) забити з точки. А вирішального удару завдав Олег Гусєв. І в стародавньому німецькому місті дізналися, як уміють святкувати перемогу нечисленні, але дуже гамірні, веселі й добродушні українські фанати! Цієї ночі Кельн був синьо-жовтим.

Чвертьфінальний матч у Гамбурзі з Італією почався жахливо: уже на 6-й хвилині зовні не дуже небезпечний удар Дзамбротти досяг мети. Довгий час здавалося, що італійці ось-ось примножать успіх. Так воно зрештою і сталося, проте... Другий тайм почався шквалом атак збірної України! Як мінімум, двічі голкіпер італійців Буффон витяг «мертві» м'ячі — Гусєв і Андрій Гусін могли зрівняти рахунок. І навіть коли чергова помилка оборони дозволила Тоні (дуже на офсайд було схоже) довести рахунок до 2:0, ще після одного удару Гусіна м'яч потрапив у поперечку! Ех, могли ж!

Та матч закінчився з рахунком 0:3. Підсумок такий: Україна обіграла кого могла і навіть трішки більше, і цього було цілком достатньо, щоб, як мінімум, на чотири роки прописатись у вісімці найсильніших команд планети. Чи зможемо підтвердити таку честь — залежить від наших футболістів і їхнього нового наставника Олексія Михайличенка.

Здобувши путівку на чемпіонат світу у Німеччину, збірна команда України провела матчі у своїй групі з командами Іспанії, Саудівської Аравії та Тунісу. У першому матчі чемпіонату світу збірна команда України зустрічалася з командою Іспанії і поступилася з рахунком 4:0. У другому матчі збірна команда України перемогла команду Саудівської Аравії з рахунком 4:0, а в третьому матчі з мінімальним рахунком 1:0 перемогла команду збірної Тунісу. Посівши друге місце у своїй групі, команда збірної України продовжила змагання за Кубок світу. В $1/8$ чемпіонату світу збірна команда України здобула перемогу у післяматчевих 11-метрових ударах (пенальті) у збірної команди Швейцарії. Проте, в $1/4$ чемпіонату світу команда Олега Блохіна поступилася збірній команді Італії з рахунком 3:0, як пізніше з'ясувалось – чемпіонам світу 2006 р.

Рекомендована література

Основна:

1. Кобрин Б., Михалюк Ю. Львівське коріння українського футболу. – Л.: Піраміда, 2005. – 72 с.
2. Легкий Левко. Історія світового футболу. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. – 576 с.
3. Люпа Б.М., Грисьо Я.А., Яремко І.Я. Хроніки львівського футболу. – Львів: Піраміда, 2015. – Т.1. – 596 с.
4. Мандзюк Д. Копаний м'яч. – Львів: в-во Старого Лева, 2016. – 416 с.
5. Михалюк Ю. Таємниці львівського футболу. – Л.: Піраміда, 2004. – Кн. 1. – 192 с.
6. Представництво провідних футбольних країн на змаганнях Ліги Європи УЄФА впродовж 2009-2018 років / Пітин М.П., Хіменес Х. Р., Карпа І. Я., Ріпак І. М. // Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): наук. часопис національного пед. у-ту ім. М. П. Драгоманова. – К., 2019. – Серія 15, вип. 3 (111) 19. – С. 114–120.
7. Ріпак І. М. Футбол: навч. посіб. – Львів : Ліга-Прес, 2010. – 224 с.
8. Соломонко В. В., Лісенчук Г. А., Соломонко О. В. Футбол. – Київ : Олімпійська література, 1997. – 288 с.
9. Франков А. Футбол по-українски. – Харків, 2006. – 223 с.
10. Франков А.В. Футбол. – Харків: Фактор, 2009. – 192 с.
11. Чорнобай І.М. Історія розвитку футболу. – Львів: ЛДУФК, 2016. – 648 с.

Допоміжна:

12. Карпа І. Я. Діяльність футболу в сучасному суспільстві / Карпа І. Я. // Спорт, духовність і гуманізм в сучасному світі : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк, 2010. – С. 104–108.
13. Карпа І. Я. Порівняльна характеристика результативності виступів збірних команд-переможців Ігор Олімпіад з успішністю їх виступів у чемпіонатах світу / Карпа І. Я., Когут Т. С. // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених. – Суми, 2016. – Т. 2. – С. 214–218.
14. Кульчицький І. Індивідуальні показники техніко-тактичної підготовленості гравців лінії захисту на чемпіонаті Європи 2012 року / Іван Кульчицький, Ігор Карпа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / за заг. ред. Є. Приступи. – Львів, 2015. – Вип. 19, т. 1. – С. – 122 – 126.
15. Приступа Є.Н., Виноградський Б.А., Ріпак І.М. Пристрій для оцінки рухової активності людини // Матеріали Міжнародного симпозіуму "Наука і підприємництво". Теорія і практика перебудови економіки: 36. наук, праць за ред. В.І.Хомякова. - Вінниця-Мукачево: ЧІТІ, 2001. - Спец, випуск. - С.268-272.
16. Приступа Є.Н., Ріпак І.М., Соколовський В.М. Методика кількісних вимірів рухової активності людини // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: 36. наук, праць під ред. С.С.Єрмакова - Харків: ХХІІІ, 1999. - №7. - С.10-13.
17. Приступа Є. Реєстрація параметрів рухової активності людини за допомогою апаратно-програмного комплексу / Євген Приступа, Ігор Ріпак // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. держу ун-ту імені Лесі Українки. – Луцьк, 2002. – Т. 2. – С. 18–21.
18. Ріпак І. Методика визначення рухової активності дорослого населення : метод. реком. / Ігор Ріпак. - Львів : [б. в.], 2002. - 42 с.
19. Ріпак І. Урок фізичної культури з елементами футболу як ефективний засіб підвищення рухової активності та зміцнення здоров'я учнівської молоді / Ігор Ріпак, Андрій Дулібський // Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання : колект. моногр. - Львів, 2005. - С. 274-278.
20. Ріпак І. Структура виконання техніко-тактичних дій кваліфікованих футболістів в окремих зонах ігрового поля / Ріпак І., Карпа І. // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – Київ, 2017. – Вип. 5К(86) 17. – С. 275–279.

21. Чернобай І. Швидкість виконання технічних прийомів з м'ячем студентами спеціалізації " Футбол " ЛДУФК / І. М. Чернобай, І. М. Ріпак, Т. В. Кузь // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. - Львів, 2009. - Вип. 38. - С. 45-48.